

411 800
/

DISPUTATIO PHILOSOPHICA.
De
ELEMENTIS,

Quam
DVCE ET AVSPICE CHRISTO,
PRÆSIDE VIRO

Clarissimo atque Excellentissimo

DN. JOH-CONRADO

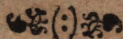
Schragmüllern / GRÜNSTATO-PALATINO SS. THEOLOGIÆ DOCT.

Et in Inclita ac Celeberrima hâc Marpurgensi
Academia Physices Professore ordinario, & p. t.
Facultatis philosophicæ Decano spectatissimo:

Dn. Præceptore, Promotore ac Fautore
suo æternùm colendo.

*Pro consequendis MAGISTERII insignibus, omnibus
ac singulis Philosophia cultoribus publicè in auditorio Philoso-
phico ad diem 7. Julii ventilandam & examinan-
dam subjicit.*

ANTHONIUS LUDOVICUS Bessenhien/
WETTERANUS HASSUS.

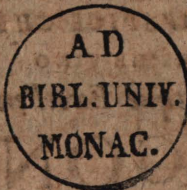
MARPURGI HESSORUM,
Typis Simonis Zachmanni, Anno 1638.

1693.

DISPUTATIO PHILOSOPHICA

ELEMENTIS

DI JOH. BRADDO

CONSTITUTIONIS STATO RY

STATO RY STATO RY

STATO RY STATO RY

STATO RY STATO RY

STATO RY STATO RY

STATO RY STATO RY

STATO RY STATO RY

STATO RY STATO RY

STATO RY STATO RY

DISPUTATIO PHILOSOPHICA.

De

ELEMENTIS.

THESIS I.

Um liberum semper Philosophandi genus approbârint Philosophi, teste Taurello in Triumph: contra Cæsal. in præf. lib. placuit nobis Socraticû illud axiomapremittere. *Amicus Socrates, amicus Placo, sed magis amica veritas.*

2. Veri enim inter est Philosophi non solû amicorum opiniones, sed etiam proprias delere sententias ad præsidium, & veritatis conservationem test. Scal. Exer. 6. sect. 4.

3. Licet igitur Elementorum cognitio abstrusissima & perplexa admodum sit, attamen, quia scientia corporum sive rerum mixtarum ex his dependet, teste Philoso. 2. de gen. & cor. c. 1. tex. 1. & 2. c. 8. & lib. de calo c. 3. tex. 32. I. Meteor. 1. Conimb. lib. 1. de gen. & cor. c. 10. quest. 1. art. 1. & lib. 3. de celo cap. 1. Piccol. in lib. de Elem. c. 3. Barth. Enchir. phys. lib. 5. cap. 1. Visum est nobis quæ de iis scitu necessaria sunt, succinctè ac Methodicè publica συζητησι discutienda proponere.

4. Sumitur autem Elementi nomen Græc. στοιχείον, variè.

variè. 1. pro primis cuiuslibet rei vel artis principiis. 2. pro principiis generationis, ex quibus aliquid cōstat, quo sensu accipitur ab *Arist. 12. Met. c. 4. tex. 23.* pro materia, forma, & privatione. 3. Specialiùs pro sola materia prima: & denique 4. pro vulgatis mundi Elementis, secundum quam notionem, de Elemento in præsentia agimus.

5. Esse vero Elementa in rerum natura, non solum variæ veterum Philosophorum ostendunt opiniones, ut *Arist. lib. 3. phys. de cælo, Averr. in 4. de cælo Plato Hippoc. &c.* sed & demonstrant rationes: 1. Ex ipsa Elementi definitione, quia sunt in universo corpora aliqua, in quæ omnes in definitione conditiones elementi positæ apprimè quadrant. 2. datur motus simplex rectus, dabitur etiam subiectum huius accidentis primum, scil. simplex corpus vel Elementum.

6. Illustris est controversia, quæ circa numerum Elementorum agitur, quidam nullum, quidam unum, quidam tria, quidam quatuor, quidam infinità, & quidam deniq; duo posuere, quorum sententiam, ut veritatis magis consentaneam, ambabus amplectimur manibus.

7. *Q*ui nullum invexere Elementum ut refert Piccol. fuere Democritus, Leucippus, Epicurus: dixerunt omnia fieri ex prioribus corporibus, nempe ex Atomis: *Conimbric. lib. 4. de cælo. cap. 2. pag. 506.* oppositum autem videtur suaderi posse. 1. Ex generatione, in quam conspirant. 1. Motus sub duplici termino. 2. Tempus sub mensura primi mobilis. 3. Locus sub dispositione totius ad ubi. 2. Ex generato: quantum enim illud est, ob extensionem partium in toto individuum latitudine tum extensiva tum intensiva. Nullum autem tale ex non, quanto aut ex individuo componitur, sicut in constitutione

cione linearum per puncta Mathematica clarè intuemur.

8. *Q*ui unum finxere, vela aquam solam, ut Thales: vela aërem ut Diogenes: vel ignem ut Heraclitus: verum unum elementum esse non posse probatur. 1. ratione alterationis. 2. ratione motus, & tandem 3. ratione mutuae proximorum principiorum in mixtis pugnae?

9. *Q*ui tria fecere, aërem, aquam, & terram: ut *Barthol. in Enchi. phis. lib. 4. c. 2. pag. 328. Card. de subtil. lib. 2. de Elem. pag. 86. & alii.* Ast aërem non esse speciem Elementi, sed cœlum probatur: Ex definitione cœli, quæ ipsi aëri competit: Unde sic concludo: Cuicunque competit definitio, eidem competit & definitum: Atque aëri convenit definitio cœli E. Minorum probō *Ex. Colleg. Stæcheol. Clariss. Pras. disp. 3. pag. 53. & seqq.*

10. Qui quatuor, ignem aërem, aquam & terram statuere: sunt Arist. Tolet. Cornib. Piccol. Mendoz. & alii. Ast aërem non esse Elementum, præcedente thesi probatum fuit: Ignem etiam non esse Elementum probamus. Quicquid non concurrit ad mixti constitutionem id non est elementum. Atq; ignis non concurrit admixti constitutionē E. Minor prob. *Ex disp. 1. Coll. Stæ. Cl. Pras. p. 16.* Aut ingrederetur mixtionem motu circulari aut recto. Non illo ut in propatulo. Nec hoc, quòd hoc modo probatur. Motus ille rectus, vel esset sursum, vel deorsum. Nō sursum quia sic à mixtione multò magis recederet. Non deorsum, quia sic contra ignis naturam ageret &c. plures probationes citato loco videri possunt.

11. Qui infinita velut Anaxag. præter 4. constituit etiam partes similes &c, ut refert *Arist. lib. 3. de cœlo cap. 4.* verum infinita non esse probatur 1. à parte locorum, quibus mensurantur 2. à parte qualitatum quæ ejusdem

generis putantur 3. à parte mixtorum quæ sunt finita.

12. 2. Et confirmatur ulterius: Quia infinitas non modò naturæ, sed etiam scientiæ repugnat: Naturæ dupliciter quidem, Motus simplices sunt finiti. Ergò principia à quibus manant, erunt quoque finita, & ut dicitur 1. dè gene: animal, cap. 1. natura horret infinitum, & in omnibus rebus amat & quærit finem.

13. Scientiæ verò: quoniam id, quod est infinitum, est ignotum, nec potest certis ullius scientiæ finibus contineri ac comprehendi. Unde etiam Theoph. in suis Mataphy. inquit: progressus in infinitum inutrisque scilicet tam intelligibilibus, quàm sensibilibus est alienus & intelligentiam aufert.

14. Porro ignoratis corporum mixtorum principis, funditus tollitur eorum scientia quippe quæ ex illis proficiscitur & omninò pendet, *Arist. lib. 2. de gen. & cor. c. 1. tex. 1. & lib. 3. de cælo. tex. 32.*

15. Relinquitur ergò binarius elementorum numerus, ita, ut nec plura nec pauciora his duobus dari possint elementa concedentibus quodammodo, simpliciter asserentibus *Timpl. Apſych. lib. 3. Problem. 1. pag. 242. & seq. Wend. sect. 3. contemp. phys. cap. 8. Lamb. Dam. phys. Christ. tract. 2. cap. 9. pag. 30.*

16. Cur Arist. cælum vocavit elementum? Cælum dicitur elementum primum ab *Arist. lib. 3. de cælo c. 1. tex. 2. & 1. de cælo quest. 1. art. 2. p. 8:* Propterea quod corpora cælestia sint primæ partes simplices, ex quibus mundus corporeus constat neque ex alio corpore constat, sicut & mixtum ex suis elementis constituitur.

17. Differt autem 1. Fine, cælestis enim corporis est influere in hæc inferiora, per modum efficientis in effecta.

fecta. Elementi autem concurrere ad inferiora per modum partes constituentis essentiam 2. motu: cœlum enim circulariter tantum: Elementa verò & recto & ex Aristotelis concessâ hypothefi: circulari motu moventur 3. loco: Extra cœlum nullus datur locus. In loco verò elementa tanquam contenta ab externa superficie primi mobilis 4. Accidentibus: cœlum dicitur ingenerabile, siue secundum se totum, siue secundum suas partes: Elementa autem generabilia ex se mutuo, si non secundum se tota: saltem secundum suas partes.

18. Definiuntur autem elementa ab *Arist. lib. 3. de celo, c. 3. tex. 31. lib. 5. Meta. cap. 3. tex. 4.* Hoc modo: elementa sunt corpora simplicia, & pura ex quibus mixta omnia primum componuntur & in quæ ultimò resolvuntur, ipsa verò in nulla se priora.

19. Duas hæc elementorum definitio in se continet proprietates.

20. Dicuntur corpora simplicia & pura, &c. ubi primò notanda est ambiguitas in vocabulo simplicis, quod vulgò trifariam sumitur. 1. Quod non est compositum, nec componibile, uti solus Deus. 2. Quod non est compositum ex re & re, qualis est Angelus, materia prima & anima rationalis, eique opponitur materia & forma: 3. denique quod non est mixtum, quo significatu mixtio opponitur simplicitati, quæ in cœlo & duobus reperitur elementis.

21. Sunt autem quia negant hoc axioma physicum. Elementa sunt corpora simplicia & pura &c. In veritatis castris militare, eo quod aquis admixta sit terra, pura pura enim aqua esset insipida, ideoque non posset potus commodus esse animalibus: Terra etiam si pura esset, non posset

posset humorem suppeditare animantibus & rebus nascentibus.

22. Verum hunc nodum oportet nos solvere. Dicimus ergo 1. elementa esse corpora pura ac simplicia, respectu mixtorum corporum, quibus alia principia assignari non possunt nisi elementa, ex nihilo enim nihil fit *Arist. 1. phys. c. 9. Scal. exer. 307. sect. 20.* Quicquid autem fit, ex alio fieri necesse est, *Per. lib. 5. cap. 4.*

23. 2. Dicuntur corpora simplicia: quia non ex elementis sunt composita, ut metallum, planta, animal, neque dividi possunt in partes quæ specie differunt ut habet tex. *Arist.* Sicut enim ex diversis speciebus facta non sunt, ita nec in res diversarum specierum dividi possunt. *Mag. in phys. pag. 189.*

24. Ex quibus corpora mixta omnia componuntur & tandem resolvuntur. &c. 1. Ea sunt corpora simplicia, ex quibus omnia reliqua componuntur, & in quæ tandem resolvuntur, ex quibus enim aliquid constituitur, in eadē etiam resolvitur. *Scal. d. c. 1. p. 3.* At ex elementis omnia corpora mixta constituuntur & in ea tandem resolvuntur, ipsa verò in nulla se priora, *Arist. lib. 3. de celo, cap. 2. tex. 3. E.*

25. 2. Infertur etiam officium illius. 2. dignitas. 3. existentia in mixto. 4. denique origo principalitatis.

26. Esse autem terram & aquam elementa satis patet, cum sint corpora simplicia, ex materia & forma constantia, qualitatibusque suis prædita & rerum generabilium materia & sedes.

27. Inter hunc binarium elementorum numerum, primum locum obtinere ipsam terram, rationibus probabilibus probare conabimur.

28. 1. Ratione productionis: quia terra non solum arbores, plantas & omnis generis, fructus, animalia terrestria sed etiam metalla pretiosa, gemas, aurum, argentum producit. 2. Ratione cōservationis, quia terra non ad quiescendum tantum, sed ad peregrinandum valde utilis & commoda est. 3. Quia terra aquæ, non aqua terræ præbet hospitium: dignius a. agens & nobilius passio, uti *Clariss. Pras. in Colleg. Stæche, disp. 6. problem. 5. pag. 187. quoque, statuit.*

29. Aquam etiam in se habere suam virtutem non negamus, dum piscibus locus & habitatio est, & præterea navigationibus in servit commoditati generis humani. Ast multò nobilior terra est, ut th. præcedente probatum.

30. Efficiens dicimus, vel quod esse à non esse traxit: vel quod esse in perpetuitate conservat, illud Deus & natura; hoc verò motus est locus.

31. Ex fine considerantur elementa, vel in ordine ad mundum, vel in ordine ad mixta, vel in ordine ad omnis generis mutationes in mixtis efficiendas.

32. Usus eorum consistit vel in recipiendo: Terra enim est receptaculum, & sedes tam animalum rationalium, quam irrationalium: Aqua piscium: vel in subministrando & conservando, dum alimenta præbent ad sustendendam vitam.

33. Materiam cum *Arist. 1. phys. c. 6. § 4.* Statuimus medium inter elementa, & ab elementis distinctum id que non mixtione sed potestate medium, quod sit facultate utrumque extremum: hoc enim à contrarietate magis alienum est: Quale esse oportet, quod generationi substernitur: videantur *Conimb. in tex. Arist. & Piccol. in*

phys. ibidem pag. 162. 163. Ideoque eadem est elementorum materia, quæ cæterorum sublunarium corporum ut reciproca eorum commutatio testatur & ostendit.

34. An Elementorum materia differat à cœli materia? R. Duas de hac quæstione invenimus sententias: Prior specie distinguit materiam elementarem à cœlesti: Posterior, tenet esse materiam elementarem & cœlestem ejusdem speciei, quam sententiam præcedente probabiliorem existimamus: quia entia sine necessitate non sunt multiplicanda, si materiæ elementares & cœlestes essent per se diversæ, reperirentur duæ materiæ primæ quod ἀτόμον & in philosophia hæc tenus inauditum. Videantur *Wendel. c. 2. sect. 3. Pere. lib. 5. pag. 318. Conimb. lib. de cælo cap. 2. q. 5. art. 1.*

35. Forma cujusque elementi est id, quod materiæ conjunctum elementi essentiam constituit, & intrinsicè ab alio distinguit, nomineque peculiari caret & specialissimè explicari non potest, prout plerarumque rerum formæ nos latent, quarum locum ideò proprietates obtinere solent.

36. Quæ sint formæ elementorum? R. formæ elementorum esse substantias in completas, quæ essentiam elementis cum materia largiantur.

37. Qui verò elementorum formas primas qualitates, gravitatem & levitatem dicunt, refutantur, ex *Arist. 8. Met. contex. 5. Conimb. de gen. & cor. lib. 2. cap. 3. q. 1. art. 2. & 3. Piccol. cap. 6. de elem. pag. 806. 2.* Ex absurditatibus in numeris inde pullulantibus, ut inter alia sunt. 1. Quod elementa non sint corpora physica. 2. quod recipiant magis & minus. 3. quod singula non sint unum per se, sed per accidens. Videantur *Conimb. Comm. 1. de gen & cor. c. 3. q. 1. art. 2.*

38. Motum etiam elementis competere dicimus simplicem, qui naturalis est, unius enim corporis simplicis unius & simplex est motus: contra præter naturam moventur variè ab extrinseco quodam principio, secundum partes.

39. De elementorum autem motu, unde prove-
niat, diuersæ diuersorum reperiuntur sententiæ: Nos ve-
rò qui breuitati studemus, dicimus cum *Arist. lib. 8. phys.
lib. 4. tex. 23.* Elementa moueri à sua propria forma in terna
principaliter: instrumentaliter à qualitatibus, per quas
formæ elementorum sese exerunt, quia formæ, ut forma
est agere, non pati, id enim habet à materia, videatur *fusiùs
Piccol: lib. 2. de elem. cap. 19. pag. 824. & seq. & Conimb. in com-
men: Arist. lib. 8. phys.*

40. Sunt denique qui elementis nullam certam
ac præfixam vendicant figuram *Arist. ipse lib. 3. de cal. c. 8. tex.
67.* nimirum quia uidemus unumquodque eorum con-
tingere undique extremitatem rei & accommodare sese
ad rem, cui iungitur: Alii verò omnibus elementis, ut
sunt partes uniuersi rotunditatem tribunt, quam senten-
tiam, uti veritati magis consentaneam approbamus *Arist.
lib. 2. de calo. c. 4. tex. 26.* Rationes firmæ videri possunt *apud
Conimb. lib. 3. de calo cap. 8. q. 3. art. 2. Masli. lib. 1. astro. pag. 64. &
seqq.* Et tantum de elementis, & tandem etiam de meo
proposito.

Μὲν οὖν οὕτω δόξα.

C O R O L L A R I A.

An inter infinitum & finitum detur proportio? A.

An simplex semper sit perfectius composito? A.

An à privatione ad habitum naturaliter detur regressus? Neg.

An propria unius rei possint communicari alteri diversæ? A.

An mundus ex nihilo sit conditus? A.

An idem sit numerus costarum in maribus & fœminis? Aff.

An vespertilio sit avis? Neg.

An pulchrum sit ens perfectum? A.

An versus qui cæsura carent, sint boni? Neg.

An Poëtica sit discenda? A.

An mulieri competat potare vinum? D.

An cantillantes aviculæ propriè laudent Deū? N.

An Parentes possint cogere juvenem filium, ut ducat vetulam? N.

An subditis sit venatio permittenda? Neg.

An Edite & Bibite in verbis S. cœnæ, sustineant tropum? Neg.

An tropus sit in vocibus conjunctis? Neg.

An circulus & initii & finis expers? Aff.

An punctum linea dici possit, & unitas numerus? Neg.

F I N I S.